

Wees ook zorgvuldig bij handmatig werken

Van een cumelabedrijf wordt meer gevraagd om graafschades te voorkomen

Hoewel het minder vaak voorkomt, kan er ook met een schop, bij het steken van pinnen of tijdens het plaatsen van een verkeersbord schade aan ondergrondse netten worden veroorzaakt. “Aan een cumelabedrijf worden hogere eisen gesteld om dergelijke schades te voorkomen”, zegt Herman Arissen van CUMELA Verzekeringen. Hij legt uit wanneer een ondernemer aansprakelijk is en wanneer niet.

Handmatige werkzaamheden in de ondergrond zijn bewust buiten de wetgeving en de Richtlijn zorgvuldig grondroeren gehouden. Daarin staat: “Graafwerkzaamheden die met een schop worden uitgevoerd, vallen buiten deze definitie. In het algemeen geschiedt dit type werkzaamheden met een te geringe kracht om schade te veroorzaken. Bovendien is het overgrote deel van de kabels en leidingen bestand tegen de kracht die bij het graven met een schop wordt uitgeoefend.” Dat betekent echter nog niet dat een ondernemer nooit voor de schade hoeft op te draaien. Ook voor schade aan netten toegebracht met de hand kan hij aansprakelijk worden gehouden. De vraag is of er een onrechtmatige daad is gepleegd, of eenvoudig gezegd: is er op de één of andere manier onzorgvuldig gehandeld ten opzichte van een ander en is daardoor schade ontstaan? Welke vragen zijn daarbij van belang?

Is schade te verwachten?

Met gereedschap dat met de hand wordt bediend, komt iemand over het algemeen minder diep de grond in en oefent hij minder kracht uit, waardoor de kans op schade aan netten kleiner is. Zoals netbeheerder Stedin het zegt: “De kabel moet opgewassen zijn tegen de botte belasting van een schop.” Als er een proefsleuf wordt gemaakt of wordt voorgestoken en er een net wordt beschadigd, kan een netbeheerder de schade niet snel verhalen. Dit wordt anders zodra iemand met scherpe voorwerpen de grond in gaat, zoals een prikstok, grondpin of gepunte paal. Ook door het gebruik van hamers of ander materiaal waarmee meer kracht wordt uitgeoefend in de ondergrond, zoals grondboren, wordt de kans op schade groter. Dat kan al zo zijn als spierkracht onvoorzichtig wordt ingezet, zoals toen een grondwerker een kluit restmateriaal en stukjes kabel wilde verwijderen uit de proefsleuf en daarbij een schade van bijna € 9000,- toebrecht aan een in werking zijnde glasvezelkabel.

Daarnaast moet rekening worden gehouden met het soort, de kwaliteit en de eigenschappen van netten, voor zover dat bekend is of had moeten zijn. Dergelijke informatie kan worden gehaald uit Klic-tekeningen, maar kan ook op andere wijze van netbeheerders of anderen worden verkregen. De combinatie van de kracht die wordt gebruikt in de ondergrond, de eventueel gebruikte hulpmiddelen en de gevoeligheid van de netten bepaalt de kans op schade en dus hoeveel er moet worden gedaan om schade te voorkomen.

Is alle informatie goed gebruikt?

Zijn Klic-tekeningen ook bij handmatig graven vereist? Die moeten aanwezig zijn als er een behoorlijk risico bestaat op beschadiging van netten. Het kan zijn dat er al Klic-tekeningen aanwezig zijn of dat ze beschikbaar zouden moeten zijn, omdat er in de loop van het project met een machine de grond in moet worden gegaan. In beide gevallen moeten niet alleen de Klic-tekeningen voorhanden zijn, maar moeten ook de netten worden gelokaliseerd en voor het overige moet zorgvuldig worden gewerkt, ook als er handmatig in de grond wordt gegaan. Zo werd een hovenier door de rechter aansprakelijk gehouden voor het beschadigen van een kabel door handmatig werken. Het argument was dat de hovenier voorafgaande aan het handmatig werken in een proefsleuf een middenspanningskabel vond op een diepte van 70 centimeter. Daarna drukte hij twee meter verderop, zonder extra controle, een pin van 45 centimeter de grond in en beschadigde de kabel. Er is daardoor onzorgvuldig gehandeld. Ook door andere aanwijzingen kan worden voorkomen dat er schade wordt veroorzaakt. De nabijheid van woningen, verdeelstations en -kasten of lantaarnpalen wijst op de aanwezigheid van netten, ook als ze niet of niet goed op de tekeningen staan. Denk ook aan de aanwezigheid van (zinker) borden met aanwijzingen of een mededeling die iemand doet over de ligging van netten.

Een gepunte paal is met de hand een meter de grond ingedrukt en daarbij gestuit op een middenspanningskabel van Enexis. Het resultaat: een schade van bijna € 25.000,-. In dit geval was bekend dat de kabel ter plaatse zou liggen en had deze moeten worden gelokaliseerd, hoe lastig de omstandigheden ook zijn.

Hogere eisen aan cumelabedrijf

Een cumelabedrijf is een specialist in groen, grond en infra. Het betekent dat er hogere eisen worden gesteld, omdat het bedrijf wordt gezien als een professionele en deskundige partij. Eisen die door rechters niet worden opgelegd aan een willekeurig ander bedrijf of een particulier. Een cumelabedrijf kent de ondergrond en wat daar allemaal in ligt en de daarbij horende risico's. Het is bekend welke gevolgen het werken in de ondergrond heeft of kan hebben. Het cumelabedrijf weet hoe informatie over de ondergrond kan worden verkregen en hoe daarmee moet worden omgegaan. In geval van schade zal ook dit worden meegewogen.

Samen oplossen

Vraag ook bij handmatige werkzaamheden welke risico's er zijn om ondergrondse netten te beschadigen. Handmatig werken is immers geen middel om onder de aansprakelijkheid voor schade aan netten uit te komen. Dit geldt zeker als

dit gebeurt in het kader van een project waarin ook mechanisch wordt gewerkt of gaat worden. Daarom de volgende aanbevelingen:

- Maak gebruik van alle informatie die er is en vraag het na als deze onvolledig of onduidelijk is.
- Zorg voor een goede werkinstructie voor alle betrokken mensen en blijf met elkaar in contact.
- Nodig eventueel de preventiemedewerker van de netbeheerder uit.
- Toon betrokkenheid en neem de verantwoordelijkheid: wijs niet naar een ander.
- Ga bij twijfel niet verder, ook niet als dat 'heel voorzichtig' gebeurt!

TEKST: Herman Arissen, CUMELA Verzekeringen
FOTO: CUMELA Verzekeringen

Schade na het overrijden van een net

Een verzekerde reed met een mobiele graafmachine over een werkkerrein, gleed enigszins weg in de modder en bracht daarbij schade toe aan een laagspanningskabel op zo'n dertig centimeter diepte. Hij was ingehuurd om werkzaamheden op het terrein uit te voeren. Er was een Klic-melding gedaan en de verzekerde (of tenminste zijn opdrachtgever) beschikte over de liggingsgegevens van de beschadigde kabel. Het terrein was modderig en dus viel het wegzakken van machines te verwachten. Het leggen van rijplaten was een gemakkelijke en relatief goedkope manier om de schade te voorkomen. Dat alles maakte dat de schade moest worden vergoed.

Weeg in dit soort gevallen de risico's af aan de hand van een aantal factoren en bepaal dan de actie:

- De zwaarte en andere kenmerken van de machine.
- De plaats waar wordt gereden, de toestand van de ondergrond en de verdere situatie ter plaatse.
- De aanwezigheid van Klic-tekeningen en/of de plicht om toch al te lokaliseren.
- Andere aanwijzingen voor de aanwezigheid van netten.
- Een mogelijke (zeer) ondiepe ligging van netten.
- Als er geen maatregelen mogelijk zijn om schade te voorkomen, ga dan niet aan het werk, maar treed in overleg met de opdrachtgever of de netbeheerder.